

Valtiovarainministeriö

25.08.2014

KSL/130/05.00.12/2014

Viite: Lausuntopyyntönne 8.5.2014

LAUSUNTO KUNTALAIN HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA

Keski-Suomen maakuntahallitus pitää tärkeänä, että kuntalaki on edelleen mahdollistava ja että se **huomioi kuntien muuttuvan toimintaympäristön sekä paikalliset olosuhteet ja tarpeet**. Olennaista on, että kuntalaki mahdollistaa kunnan toiminnan tehostamisen, eikä tuo kunnille merkittäviä taloutta rasittavia lisävelvoitteita. Kunnan johdon päätöksenteon ja kunnan toiminnan kokonaisohjauksen selkeyttäminen, kuntalaisten osallistamismahdollisuuksien vahvistaminen, sähköisten toimintatapojen edistäminen sekä kuntatalouden ennakoitavuuden ja kestävyys korostaminen ovat kannatettavia tavoitteita. **Maakuntahallitus pitää valitettavana, ettei kuntalain suhdetta valmisteilla olevaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiin ole pystytty huomioimaan valmistelussa.**

Kuntalain esitysluonnoksessa ehdotetaan, että valtuuston koon suhteen kunnille jäisi nykyistä enemmän harkintavaltaa (16 §). Erikokoisten kuntien valtuutettujen lukumäärä ei enää määräytyisi suoraan laista, vaan siitä päättäisi valtuusto laissa asetettujen rajojen puitteissa. Keski-Suomen **maakuntahallitus kannattaa kuntien oman harkintavallan lisäämistä valtuuston koon määrittelyssä. Tällöin tulee kuitenkin pitää huoli edustuksellisen demokratian toteutumisesta kunnissa.**

Kunnallisvaalikautta ehdotetaan muutettavaksi siten, että kunnallisvaalit järjestettäisiin huhtikuussa ja uusi valtuusto aloittaisi kesäkuussa (15 §). Tavoitteena on ollut mm. uuden valtuuston mahdollisuus päästä vaikuttamaan seuraavan vuoden talousarvion ja –suunnitelman valmisteluun. Keski-Suomen liitto toteaa, että **valtuustokauden pitäisi kuitenkin käynnistyä huomattavasti ehdotettua aiemmin**, jos uusille valtuutetuille halutaan antaa todellinen mahdollisuus vaikuttaa talousarvioon. Haasteena on myös, että miten kesäkausi pystytään hyödyntämään niin, että syksyn työhön päästään tarttumaan ripeästi.

Laissa ehdotetaan, ettei henkilö voisi olla samaan aikaan kunnan konsernijohtoon kuuluvassa kunnanhallituksessa ja konserniyhtiön hallituksessa. Maakuntahallituksen näkemyksen mukaan **kunnanhallituksen jäsenen tulisi voida toimia jatkossakin kunnan omistaman yhtiön hallituksessa tiedonkulun ja omistajaohjauksen varmistamiseksi.**

Kunnallisen demokratian toteutumisen kannalta **maakuntahallitus pitää tärkeänä, että kuntalaki kannustaa ja mahdollistaa eri asukasryhmien ja palveluiden käyttäjien osallistumista (22 §).** Kuntien toimintaympäristön digitalisoituessa **sähköisen viestinnän ja toimintatapojen lisääminen nähdään välttämättömänä ja avoimuutta lisäävänä.** Ehdotetussa kuntalaissa onkin kiinnitetty huomiota tähän mm. sähköisten kokouskäytäntöjen ja verkossa tapahtuvan virallisen tiedottamisen tarkemmalla määrittelyllä.

Lakiesityksen mukaan oikaisuvaatimuksesta ja kunnallisvalituksesta ehdotetaan säädettäväksi vastaavasti kuin nykyisin. Keski-Suomen **maakuntahallitus nostaa esille laajan muutoksenhakuoikeuden mukanaan tuomat haitat**. Viivyttävien valitusten myötä kunnan päätöksenteko hidastuu ja voi haitata kunnan toimintaa laaja-alaisesti ja kauaskantoisesti. Monessa tapauksessa aiheutetaan kunnalle, kansalaisille ja/tai yrityksille jopa kohtuuttomia taloudellisia menetyksiä. Maakuntahallitus toivoo, että asiaan löytyisi ratkaisu, joka nopeuttaisi käsittelyä.

Esitysluonnoksessa pitkän aikavälin kuntastrategia ehdotetaan muutettavan lakisääteiseksi (39 §). Keski-Suomen **maakuntahallitus pitää myönteisenä kuntastrategian lakisääteisyyttä sekä sen sitovuuden ja yhteisten strategisten tavoitteiden korostamista kunnan toiminnassa**. Kunnan strategisen suunnittelun ja taloussuunnittelun nykyistä tiiviimpi kytkentä tukee kunnan toiminnan kestävyyttä pitkällä aikavälillä.

Kuntataloutta tasapainottamaan ehdotetaan uutta kuntatalousohjelmaa, joka korvaisi peruspalveluohjelman ja peruspalvelubudjetin (12 §). Ohjelmassa asetetaan euromääräinen rajoite valtion toimenpiteistä kuntataloudelle aiheutuvien menojen muutokselle. Kuntien tehtävistä säädettäessä valtion tulee siten arvioida tehtävien rahoitusta valtiontalouden kehysten lisäksi kuntatalouden kantokyvyn näkökulmasta. Keski-Suomen **maakuntahallitus suhtautuu myönteisesti kuntatalousohjelman tavoitteisiin. Ratkaisevaa kuitenkin on, sitoutuuko valtio ohjelman myötä kuntatalouden tasapainotavoitteeseen ja menorajoitteeseen**. Keski-Suomen maakuntahallitus vaatii kuntien tehtävien ja velvoitteiden taloudellisten vaikutusten realistista arviointia kuntatalousohjelman valmistelussa. Kuntatalouden tasapainottamiseksi maakuntahallitus toivoo, että suunnitelmat kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisestä yhden miljardin edestä etenisivät pikimmiten.

Maakuntien liittojen osalta **maakuntahallitus ehdottaa kuntalakiin lisättävän alueiden kehittämisestä annetun lain mukaisen maininnan liittojen roolista**. Lisäksi kuntalakiin tulisi kirjata alueiden kehittämislain 34 §:n mukainen kuulemisvelvollisuus, joka koskee maakuntaohjelman asemaa sekä päätöksiä valtion palveluiden järjestämisestä. **Nykyisen kuntalain 86a §:ssä on säädökset maakunnan liiton toimielinten kokoonpanosta ja valinnasta. Ne on tarkoitus siirtää ilman asiallisia muutoksia alueiden kehittämisestä annettuun lakiin. Maakuntahallitus katsoo, että em. säädösten tulee olla kuntalaissa siihen asti kun ne on tosiasiallisesti kirjattu toiseen lakiin.**

KESKI-SUOMEN LIITTO
Maakuntahallitus

Anita Mikkonen
maakuntajohtaja

Pirjo Ahola
maakuntahallituksen sihteeri

Lausuntoluonnoksen on valmistellut maakuntasuunnittelija Kirsi Mukkala